

KØBENHAVNS KOMMUNE

Socialforvaltningen

Analyse af fokusgruppeinterview med netværksaflastningsforældre

Af Signe Bressendorff og Eva Dohn
Københavns Kommune
november 2013

Indhold

Formål.....	4
Introduktion til rapporten.....	4
Deltagere.....	4
Observationer fra fokusgruppeinterviewet.....	5
Formål med aflastningen.....	5
Hvad er formålet med aflastningen og ved du/l hvor længe barnet skal komme hos dig/er?....	5
Ved du/l, om der er oprettet en handleplan i forbindelse med aflastningen og kender du/l indholdet?.....	6
Opsamling.....	6
Oplevelse af netværksaflastningen.....	6
Hvad er det bedste ved at være aflastningsfamilie?.....	6
Hvad er den største udfordring ved at være aflastningsfamilie?.....	6
Opsamling.....	7
Inddragelse i egen sag, tilsyn, forvaltningssamarbejde.....	8
Blev du/l – fra kommunens side – informeret om, hvad det indebærer at sige ja til at være aflastningsfamilie samt hvilken form for hjælp og støtte, du/l er berettiget til?.....	8
Fortæl om din/jeres kontakt til forvaltningen – Er du/l tilfredse med den?.....	8
Opsamling.....	9
Økonomisk støtte.....	10
Hvilken form for økonomisk støtte har du/l modtaget og modtager du/l nu fra kommunen i forbindelse med at du/l er aflastningsfamilie?.....	10
Er du/l tilfredse med den økonomiske hjælp du/l modtager?.....	10
Har du/l søgt om mere økonomisk støtte end det du/l modtager på nuværende tidspunkt?....	10
Opsamling.....	11
Aflastning.....	11

Hvad er aflastning for jer? – Hvad lægger I i ordet? (Ville det være mere sigende at kalde det noget andet?)	11
Opsamling	11
Opmærksomhedspunkter	12
Formål med aflastningen	12
Oplevelse af netværksaflastningen.....	12
Inddragelse i egen sag, tilsyn, forvaltningssamarbejde.....	13
Økonomi	13
Aflastning	13
Perspektivering.....	14
Bilag 1 - Spørgeguide til fokusgruppeinterview	15

Formål

Det overordnede formål med nærværende rapport er at belyse, hvordan netværksaflastningsforældrene oplever den hjælp og støtte, som de modtager fra forvaltningen.

Introduktion til rapporten

Rapporten er baseret på et fokusgruppeinterview hvor i alt seks netværksaflastningsforældre (til i alt fire børn) deltog. To af disse var fundet i barnets udvidede netværk, mens de øvrige (to par) var fundet i barnets slægt.

Vi er opmærksomme på, at vores datagrundlag er begrænset og kun undersøgt ud fra én datakilde, nemlig aflastningsforældrene, hvorfor analysen kun kan fortælle noget om aflastningsforældrenes oplevelser og ikke hvad der reelt er foregået af kommunikation mellem kommunen og familierne.

I arbejdet med nærværende rapport er det blevet klart, at der på væsentlige områder er forskelle imellem de oplevelser, som hhv. aflastningsforældre fundet i slægten og aflastningsforældre fundet i det eksterne netværk har af aflastningsforholdet. Vi vil løbende trække disse forskelle frem hvor det er relevant.

Observationer fra fokusgruppeinterviewet vil blive gennemgået i samme rækkefølge som spørgsmålene fra spørgeguiden (se bilag 1) blev stillet. Efter hvert spørgsmål kommer en lille opsamling og til sidst i rapporten kommer vi med forslag til fokuspunkter for det videre samarbejde mellem netværksaflastningsforældrene og Københavns Kommune samt en samlet perspektivering.

Deltagere

Informanterne er tilfældigt udvalgt efter en liste over samtlige netværksaflastningsforældre i Københavns Kommune. Informanterne er anonymiserede, men nedenfor følger en beskrivelse af de familier, som deltog.

De deltagende netværksaflastningsforældre repræsenterer kun et lille udsnit af hele gruppen af netværksaflastningsforældre i København, og andre perspektiver og holdninger kunne være kommet frem, hvis man havde talt med hele målgruppen, der er cirka ti gange større end de fire familier, der er repræsenteret ved dette fokusgruppeinterview.

Naki og Holi: Holis søsters børn, trillinger 13 år hhv. en dreng og to piger. Aflastning påbegyndte sidste år. Børnene kommer hver anden weekend. Familien har selv to egne hjemmeboende børn på henholdsvis 19 og 24 år.

Jørgen og Anna: barnebarn, dreng på fem år. Aflastning påbegyndte for to år siden og er netop ophørt. Barnet kom torsdag til mandag hver anden uge. Familien har lillesøsteren på tre år i døgnpleje. Hun har boet hos sine morforældre siden hun var tre dage gammel. Familien har tre børn, der alle er fraflyttet hjemmet.

Julie: en venindes barn, pige på ni år. Aflastning påbegyndte for fire år siden. Pigen kommer hver anden weekend fra fredag til søndag samt efter behov. Julie bor sammen med sin mand. De har begge kendt pigens mor i flere år. Pigen har de kendt fra fødslen.

Jonas: lærer på barnets skole, dreng 13. Aflastning påbegyndte for 2½ år siden. Drengen kommer én gang ugentligt samt efter behov. Jonas bor alene. Han havde kun sporadisk kendskab til drengen før aflastningsordningen påbegyndte, da han havde været vikar i drengens klasse nogle gange.

Observationer fra fokusgruppeinterviewet

Formål med aflastningen

I dette afsnit søger vi svar på informanternes viden om formålet med aflastningsforholdet.

Hvad er formålet med aflastningen og ved du/I hvor længe barnet skal komme hos dig/jer?

Netværksaflastningsplejeforældrene er alle af den opfattelse, at aflastningen er sat i værk for de biologiske forældres skyld, med undtagelse af en enkel som udtaler *"jeg har ikke fået oplyst formålet med aflastningen, men jeg er sikker på, at det er for drengens skyld, men helt klart er det også en aflastning for moren"*.

Ingen af informanterne ved, hvor længe børnene skal fortsætte med at komme hos dem, med undtagelse af et par hvor aflastningen nyligt er ophørt, idet den var bevilget på baggrund af forældrerens behov, og dette behov har ændret sig. Aktuelt afventes en vurdering af barnets behov for aflastning. De resterende informanter udtaler, at de forventer at børnene skal fortsætte med at komme hos dem, så længe det gavner børnene.

Ved du/I, om der er oprettet en handleplan i forbindelse med aflastningen og kender du/I indholdet?

Ifølge lovgivningen har plejeforældre og aflastningsforældre ikke krav på at modtage og se selve handleplanen, men det er en mulighed såfremt der gives samtykke fra de biologiske forældre.

Ingen af netværksaflastningsforældrene erindrer at have set eller være blevet gjort bekendt med indholdet af barnets handleplan. En vidste ikke, at der fandtes en sådan og andre oplyste, at de ved forespørgsel efter en kopi af handleplanen fik afslag på dette med den begrundelse, at de ikke har ret til at se den. Flere erindrede at de på det obligatoriske grundkursus blev oplyst om retten til at få udleveret handleplanen.

Opsamling

Den gængse opfattelse blandt informanterne er, at aflastningsforanstaltningen er iværksat for at aflaste den biologiske forælder. Om dette er korrekt eller ej, ved vi ikke, da vi ikke kender sagerne. Vi kan erfare, at aflastningsforældrene ikke umiddelbart erindrer, at formålet med aflastningen er blevet italesat af kommunen.

Oplevelse af netværksaflastningen

I det følgende søger vi svar på netværksaflastningsforældrenes oplevelse af at være aflastningsfamilie.

Hvad er det bedste ved at være aflastningsfamilie?

Informanterne nævnte som det første ubetinget kærlighed, som en af fordelene ved at have et barn i netværksaflastning. Alle informanter var enige om, at noget af det bedste ved at være netværksaflastningsfamilie er, at de kan se, at de gør en forskel i barnets liv og kan præge børnene i positiv retning. *"Det store øjeblik er når man ser det går godt"*. En anden informant udtrykte det således: *"[barnet] ville ikke have været, hvor hun er i dag, hvis ikke vi var blevet en del af [barnets]liv"*.

Samtlige informanter pointerede, at de ikke anser sig selv som 'ansatte' af kommunen, hvorfor der ikke er tale om et institutionelt forhold, men snarere et venskab *"Jeg tror vi bliver venner for livet"*.

Hvad er den største udfordring ved at være aflastningsfamilie?

Informanterne fremstår alle bevidste om, at de har påtaget sig et stort ansvar i forhold til børnene, en af dem formulerer det således: *"jeg kan jo ikke bakke ud nu, [barnet] regner jo med mig"*. En anden informant sagde: *"Jeg kan ikke vade ud af det uden at såre knægten"*.

En af netværksaflastningsforældrene med slægtsrelation til barnet fortalte, at de havde følt sig presset til at tage barnet i netværksaflastning, presset både af egne følelser, af kommunen og af den udvidede familie. Samtidig gav de udtryk for, at *"selvfølgelig hjælper man sin familie, hvis man kan"*. Informanterne i slægten gav også udtryk for, at det i forhold til den udvidede familie kan være en stor opgave at påtage sig at være aflastningsfamilie. Netværksaflastningsforældrene beskrev en følelse af at være overvåget af den udvidede familie i forhold til, om de nu klarer deres rolle tilfredsstillende, idet samtlige familiemedlemmer er følelsesmæssigt engagerede i barnet.

Et par fra slægten fortalte, at de er kommet i konflikt med deres egne børn, og at de har mistet kontakten til deres ene datter. Parret var af den overbevisning, at de ikke stod alene med den problemstilling: *"Jeg tror, at mange familier går i stykker"*. Til beskrivelse af udfordringerne brugte de ordene *"hårdt arbejde"* om det at være netværksaflastningsfamilie og beskrev deres ændrede relation til barnet, således: *"Det, vi savner allermost, er bare at være almindelige bedsteforældre"*.

Herudover beskrev netværksaflastningsbedsteforældrene, at de føler, at de balancerer på en knivsæg i forhold til den biologiske forælder og kommunen, når de ikke synes, at den biologiske forælder drager den fornødne omsorg for barnet. De fortæller, at de ikke bryder sig om at involvere kommunen, når der er problemer, men i stedet i høj grad forsøger at løse problemerne internt i familien. Dette skyldes en frygt for at miste kontakten til deres aflastningsbarn, når forælderen er vred på dem. Samtidig problematiserer de vanskelighederne og dilemmaerne ved den skærpede indberetningspligt som netværksaflastningsforældre: *"Vi skal være politimand overfor vores egen familie"*.

Opsamling

Informanternes forudgående relation til barnet synes umiddelbart at have stor betydning for, hvilke udfordringer, de oplever i aflastningsforanstaltningen. Der er blandt fokusgruppedeltagerne stor forskel på, om der er tale om en slægtsrelation (og hvilken relation indenfor slægten) eller om der er tale om en relation i det øvrige netværk. Det fremgik, at informanterne med slægtsrelation har mange følelser på spil – både hos dem selv og hos den udvidede familie, hvorimod informanterne uden slægtsrelation gav udtryk for at have nemmere ved at indtage en professionel distance overfor barnets biologiske familie. I dialogen med informanterne var det endvidere klart, at de informanter, der ikke havde en slægtsrelation, i højere grad var gået ind i aflastningsforholdet på baggrund af lyst og motivation, hvor de slægtsrelaterede ud over lyst og motivation også havde følt en forpligtigelse til at tage ansvaret på sig.

Inddragelse i egen sag, tilsyn, forvaltningssamarbejde

I dette afsnit søger vi svar på informanternes oplevelse af samarbejdet med kommunen.

Blev du/I – fra kommunens side – informeret om, hvad det indebærer at sige ja til at være aflastningsfamilie samt hvilken form for hjælp og støtte, du/I er berettiget til?

Ingen af aflastningsforældre giver udtryk for, at de oplever i tilstrækkelig grad at være blevet forberedt på og/eller informeret om, hvad det indebærer at være aflastningsfamilie, hverken i forbindelse med forundersøgelsen eller senere.

En af netværksaflastningsforældrene fra slægten oplyste, at repræsentanterne fra kommunen, som skulle godkende dem, var på besøg i omkring en halv time, og deres oplevelse af besøget beskrives således: *"Vi blev ikke forberedt på hvad det ville betyde at være aflastningsfamilie, de gik bare op i om der var rent i hjemmet og om straffeattesten var ren"*.

Netværksplejeforældrene i det eksterne netværk beskriver et besøg af omkring to timers varighed, hvor der også blev talt om boligforhold, egen opvækst mm., men ikke om, hvad det vil kunne komme til at betyde for deres egen lille familie.

Netværksaflastningsforældrene taler positivt om det obligatoriske grundkursus, men heller ikke her føler de, at de blev de klædt på i forhold til, hvad det vil sige at have en fra sin slægt eller netværk i aflastning. De øvrige temaaftener der udbydes har ingen af dem deltaget i, og det var ikke alle der havde kendskab til, at der tilbydes temaaftener for aflastningsfamilier.

Fortæl om din/jeres kontakt til forvaltningen – Er du/I tilfredse med den?

Samtlige netværksaflastningsforældre har fået oplyst, at de altid er velkommen til at kontakte en sagsbehandler ved behov, og alle giver udtryk for, at de ved, hvem de skal kontakte.

En af netværksaflastningsforældrene fra det eksterne netværk oplyser, at han modtager to årlige besøg fra kommunen. Han udtrykte tilfredshed med både hyppighed og indhold af besøgene. Når han har behov for rådgivning og vejledning i forhold til sin rolle som netværksaflastningsforælder, bruger han sit netværk i form af kolleger og venner til at drøfte disse med.

Den anden netværksplejeforælder i det eksterne netværk fortæller, at hun har haft tre konsulenter på fire år, og at hun har haft god gavn af at tale med dem i forhold til konkrete problemstillinger vedr. barnet, når de har været på besøg. Hun har ikke haft behov for at kontakte forvaltningen udover de lovpligtige besøg.

En af netværksaflastningsfamilierne fra slægten efterlyser flere samtaler end de lovpligtige, da de oplever at have et langt større behov for rådgivning og vejledning end det lovgivningen foreskriver. Endvidere kunne de godt tænke sig, at møderne bliver varslet tidligere så de har mere tid til at forberede sig. Det kom ikke frem under interviewet, om familien havde italesat dette overfor sagsbehandler eller ej. Familien fortæller endvidere, at i begyndelsen af aflastningsforholdet arrangerede kommunen et netværksmøde for den udvidede familie, hvor der blev snakket om, hvordan alle parter kunne bidrage til aflastningsopholdet. Mødet blev oplevet som positivt og familien ville gerne, hvis kommunen fulgte mere op på denne type af møder samt de aftaler der blev indgået. Dette fordi deres oplevelse er, at det udvidede netværk lidt falder fra, og aflastningsfamilierne har det svært med at skulle påtage sig rollen som "politibetjent" overfor resten af netværket. Ikke mindst da de er nervøse for at fremstå som om, de ikke længere magter at være aflastningsfamilie for barnet.

Flere af informanterne giver udtryk for, at de savner flere faste aftaler og retningslinjer eksempelvis vedrørende, hvis der er sygdom hos barnet eller aflastningsforældrene. Disse retningslinjer efterspørges for at hindre situationer, hvor aflastningsforældrene bliver den part, der skal træffe en beslutning, som de biologiske forældre måske ikke altid er enige i.

I forhold til samtaler med barnet var netværksaflastningsforældrene fra slægten vidende om, at forvaltningen fører samtaler med barnet, hvor aflastningsforældrene fra det eksterne netværk ikke havde kendskab til, at der også føres samtaler med barnet.

Opsamling

Der er forskel på informanternes oplevelse af samarbejdet med kommunen og hvor godt de føler sig klædt på til opgaven, afhængig af om de er i slægt med barnet/den unge eller ej.

Dem i slægten oplevede flest udfordringer i forholdet og relationen til egen familie og ikke mindst egne børn, og som følge heraf kunne de godt have tænkt sig noget mere information og hjælp fra kommunen, end de synes at have fået, og de efterspørger i højere grad supervision samt rådgivning og vejledning, men har samtidig alle fået at vide, at de er velkomne til selv at henvende sig, når de har behov.

Familierne i det eksterne netværk var tilfredse med de to årlige tilsynsbesøg og har haft god gavn af at snakke med konsulenterne. Ingen af de to aflastningsfamilier i det eksterne netværk har oplevet problemer i forholdet til egen familie og ingen af dem har haft behov for yderligere kontakt med kommunen.

Økonomisk støtte

I det følgende søges svar på informanternes tilfredshed med den økonomiske støtte fra kommunen.

Hvilken form for økonomisk støtte har du/I modtaget og modtager du/I nu fra kommunen i forbindelse med at du/I er aflastningsfamilie?

Samtlige informanter ved præcis, hvor mange penge de modtager af kommunen for kost og logi og eventuelle transporttilskud.

Er du/I tilfredse med den økonomiske hjælp du/I modtager?

Samtlige informanter er enige i, at de penge de modtager for aflastningsforholdet *"rækker som en dråbe i havet"* og ikke modsvarer det faktiske forbrug. Samtidig er alle enige om, at pengene ikke er afgørende for, om de vil have barnet i aflastning. Dog udtrykker særligt informanterne med slægtsrelation et behov for større økonomisk kompensation. Ønsket om større økonomisk kompensation har flere årsager. For det første fordi de oplever, at aflastningsforholdet er en stor udskrivning, for det andet fordi de oplever en mangel på anerkendelse af det arbejde, de udfører som netværksaflastningsforældre, hvilket de mener, en bedre betaling ville kunne kompensere for.

Informanterne fra det eksterne netværk giver udtryk for, at de er tilfredse med kompensationen på trods af, at den ikke dækker de faktiske udgifter.

En informant fra det eksterne netværk fortæller, at hans aflastningsbarn ved første besøg testede ham ved at spørge ind til, hvad han fik for (løn) at have ham. Drengen forventede, at han fik betaling for at have ham og blev positivt overrasket over, at dette ikke er tilfældet. Informanten tilføjede, at denne dimension havde positiv indvirkning på deres relation, da han kunne mærke, at *"paraderne faldt"* hos drengen.

Har du/I søgt om mere økonomisk støtte end det du/I modtager på nuværende tidspunkt?

To af informanterne har søgt om ekstra penge i forbindelse med ferierejse. Den ene netværksaflastningsfamilie fik, som de sagde, *"lidt"* penge, den anden familie fik afslag.

Informanterne fortæller, at de ikke bryder sig om at søge om ekstra økonomisk støtte: *"Jeg føler, det er forkert at ringe og bede om penge"*. Og som en af familierne med netværksrelation sagde: *"Vi vil jo nok give vores barnebarn en is eller cykel alligevel"*.

Samtlige informanter efterspørger konkrete retningslinjer for, hvad man som netværksaflastningsfamilie økonomisk er berettiget til, både i form af fast kompensation og

ekstra ydelser i form af rejser, tøj, osv. De er alle oplyst om muligheden for at søge ekstra midler, men de føler sig uklare på, hvornår de har krav på kompensation.

En af informanterne med slægtsrelation nævner i forlængelse af snakken, at de også gerne så, at der lå klare retningslinjer for, hvad de biologiske forældre selv har ansvar for at betale, da parret har oplevet, at den biologiske forælder indimellem har forventninger til, at parret køber tøj til barnet for de penge, de modtager for kost og logi. Herudover efterspørger samtlige informanter retningslinjer for, hvis barnet er sygt, hvis aflastningsfamilien bliver syg etc.

Et par (slægt) udtrykker ønske om, at de godt kunne tænke sig de samme rettigheder og løn, som de ordinære aflastningsfamilier.

Opsamling

Ud fra hvem der svarer hvad, danner der sig et billede af, at tilfredsheden med den økonomiske situation hænger tæt sammen med, om man er i slægt med barnet eller ej. Ingen siger, at de ville ønske, at de ikke havde taget barnet i aflastning, men især en af slægtsfamilierne har følt sig presset ind i aftalen, og det er denne familie, der udtrykker behov for mere økonomisk støtte. Heri ligger også et behov for anerkendelse af deres arbejde, som de umiddelbart mener, at blandt andet en bedre betaling vil give dem.

Aflastning

I det følgende søges svar på informanternes oplevelse af orden "aflastning".

Hvad er aflastning for jer? – Hvad lægger I i ordet? (Ville det være mere sigende at kalde det noget andet?)

Samtlige informanter oplever ikke ordet aflastning negativt. Adspurgt reflekterer nogle af informanterne over, at et barn måske godt kunne opfatte ordet negativt. Flere oplyser samtidig, at aflastning er en forvaltningsterm og i daglig tale omtaler de ikke sig selv som aflastningsforældre (netværksaflastningsforældre). I daglig tale hedder det sig, at "[navn] er på besøg" eller "[navn] er her på weekend".

Opsamling

Ingen af informanterne har umiddelbart reflekteret over ordet aflastning og haft negative associationer omkring det. Adspurgt tænker flere dog, at børnene måske kan opleve det som negativt. Ingen bruger termen i daglig tale, men en enkelt udtrykker, at han synes ordet aflastning er dækkende for det, det er. Ingen har forslag til en alternativ term.

Opmærksomhedspunkter

I dette afsnit præsenterer vi relevante punkter, det fremadrettet vil give mening at sætte øget fokus på fremadrettet i Københavns Kommunes videre samarbejde med netværksaflastningsforældre. Punkterne er fremkommet på baggrund af fokusgruppeinterviewet med netværksaflastningsforældrene samt vores arbejde gennem de seneste næsten to og et halvt med projektet "Aflastning i netværket".

Det er relevant at bemærke, at vi ikke har undersøgt selve kommunikationen mellem kommunen og netværksaflastningsfamilierne, men kun oplevelsen af kommunikationen. Vi ved derfor ikke, hvordan sagsbehandlere og familieplejekonsulenter faktisk informerer og har informeret.

Formål med aflastningen

Samtlige informanter var usikre på formålet med aflastningen og ingen af dem huskede umiddelbart at have set en handleplan eller være blevet gjort bekendt med indholdet af denne.

Fokuspunkter fremadrettet:

- At kommunikationen omkring formålet med aflastningen bliver tydeligere og fx skriftliggøres evt. i form af en kopi af relevante dele af handleplanen, og at sagsbehandler løbende følger op på målene sammen med aflastningsfamilien, deres ansvar samt forventet varighed med aflastningen, hvis dette er muligt.
- At sagsbehandler snakker med aflastningsfamilien omkring, om og hvordan de oplever at aflastningsopholdet giver mening.
- At sagsbehandler er opmærksom på netværksaflastningsforældrenes behov for kommunikation, også de behov, som de ikke nødvendigvis selv giver udtryk for.

Oplevelse af netværksaflastningen

Der er umiddelbart forskel på oplevelsen om der er tale om aflastning for et barn i slægten eller for et barn i det eksterne netværk, og det er vigtigt at være opmærksom på, at det er denne forskel som blandt andet giver sig udtryk i forskellige behov for information og støtte og ikke mindst risiko for udfordringer i forhold til egen familie.

Fokuspunkter fremadrettet:

- At det sikres, at der allerede i afdækningen af netværket og den efterfølgende undersøgelse af, hvem der kunne være potentielle netværksaflastningsforældre, informeres om, hvad det vil sige at være netværksaflastningsfamilie og hvilken betydning det kan få for deres egen familie (og den udvidede familie ved slægtsforhold i forhold til, at en konflikt mellem eks. biologiske forældre og

bedsteforældre risikerer at blive til en konflikt, der involverer hele den udvidede familie).

- At sagsbehandler fortsat gennem sagsforløbet er proaktiv i forhold til netværksaflastningsfamilierne for at undgå konflikter – både i forhold til biologisk familie, men også internt i familien (ved slægtsforhold).

Inddragelse i egen sag, tilsyn, forvaltningssamarbejde

Størstedelen af informanterne giver udtryk for, at de er tilfredse med den rådgivning og vejledning de modtager fra forvaltningen. Aflastningsfamilierne med slægtsrelation efterspørger dog mere supervision, råd og vejledning.

Fokuspunkter fremadrettet:

- At supervision, rådgivning og vejledning afstemmes individuelt i forhold til netværksaflastningsforældrenes behov for dette.
- At der i forhold til netværksaflastning i slægten også afstemmes i forhold til den udvidede familie og at der evt. afholdes løbende netværksmøder med den udvidede familie for at sikre, at alle er informerede om status og at der sættes ind med relevant hjælp og støtte fra den udvidede familie.
- At der udarbejdes en skriftlig aftale-guide til netværksaflastningsforældrene, hvori retningslinjer omkring sygdom hos barnet mm. fremgår (arbejdet er påbegyndt i CfF).
- At CfF på grundkurserne gentager flere af de ting, som sagsbehandler har oplyst om tidligere i forløbet, da oplevelsen er, at netværksaflastningsfamilierne på dette tidspunkt i forløbet er mere klar til at modtage information.

Økonomi

Informanternes tilfredshed med den økonomiske situation hang til dels sammen med oplevelsen af udfordringerne ved at være netværksaflastningsforælder hvilket hang tæt sammen med om de var i slægt med barnet eller ej

Fokuspunkter fremadrettet:

- At kommunen er opmærksom på at anerkende netværksaflastningsfamiliernes indsats i forhold til barnet og italesætte den betydningsfulde rolle overfor dem.
- At der udarbejdes mere uddybende og konkrete skriftlige retningslinjer for, hvilke rettigheder netværksaflastningsfamilierne har i forhold til økonomisk kompensation og ekstra ydelser ved køb af tøj, ferierejser mm.

Aflastning

Ingen af informanterne har negative associationer til begrebet men anvender det ikke i daglig tale.

Perspektivering

Et væsentlige kriterium for, om et aflastningsforhold kan betegnes som et netværksaflastningsforhold, er, at der er en personlig relation mellem barnet og familien som vælges. I lovgivningen anvendes betegnelsen netværksaflastning til at betegne aflastninger i barnets slægt og i dets eksterne netværk.

I flere forskningsundersøgelser vedrørende netværksanbringelser¹ skelnes der mellem slægtsanbringelse og netværksanbringelse. Slægtsanbringelse henviser til anbringelser i barnets slægt (familie), mens netværksanbringelser betegner anbringelser i barnets eksterne netværk. Årsagen til at der i det eksisterende forskningsmateriale fokuseres på slægtspleje er, at det kun er en lille andel af netværksanbringelser, der ikke tilhører barnets slægt. Herudover er grundlaget for relationen forskellig, hvorfor det er vanskeligt at drage sammenlignelige konklusioner (se endvidere SFI, 2009). Vi har oplevet tilsvarende i nærværende fokusgruppeinterview, idet aflastningsforældrene i slægten havde andre behov og følelsesmæssige fokus end aflastningsforældrene i det eksterne netværk, hvorfor det er vigtigt at kommunen er bevidst om, at der kan være en forskel på, hvilken hjælp, information og støtte der skal gives til den enkelte aflastningsfamilie. Endvidere oplevede vi, at den udvidede familie i slægten også har en central rolle i forhold til barnet og har betydning for aflastningsforholdets succes.

Ved interviewet blev det klart, hvad diskursen omkring at træde til i sin slægt er i samfundet, da det også udspillede sig ved selve interviewet. Under præsentationen af informanterne anerkendte informanterne i slægten informanterne fra det eksterne netværk for, at de har valgt at være aflastningsfamilie for et barn, hvorimod reaktionen overfor slægtens indsats i forhold til børnene var mere selvfølgelig, det var både fra slægtsaflastningsfamilierne selv og dem der var aflastning fra det eksterne netværk. Samtidig virker det som om, at de slægtsrelaterede aflastningsfamilier higer efter anerkendelse, hvilket forvaltningen bør være opmærksom på i mødet med familierne. Endvidere bør der tænkes alternativt i forhold til, hvordan netværksfamiliernes behov for anerkendelse kan imødekommes. Eksempelvis i form af opfølgende netværksmøder med den udvidede familie og andre professionelle, hvor deres indsats anerkendes og roses, ved større økonomisk kompensation og/eller ved udbydelse af kurser mm.

¹ Vi henviser her til forskning indenfor netværksanbringelser, idet forskningen indenfor aflastning og særligt netværksaflastning er sparsomt. Vi vælger dog at anvende referencen, da vi mener, at der kan drages paralleller i problematikken omkring sammenligneligheden mellem øvrigt netværk og slægt fra døgnpleje til aflastning.

Bilag 1 - Spørgeguide til fokusgruppeinterview

Formål med aflastningen

- Hvad er formålet med aflastningen og ved du/I hvor længe barnet skal komme hos dig/jer?
- Ved du/I, om der er oprettet en handleplan i forbindelse med aflastningen og kender du/I indholdet?

Oplevelse af aflastningsordningen

- Hvad er det bedste ved at være aflastningsfamilie?
- Hvad er den største udfordring ved at være aflastningsfamilie?

Inddragelse i egen sag, tilsyn, forvaltningssamarbejde

- Blev du/I – fra kommunens side – informeret om, hvad det indebærer at sige ja til at være aflastningsfamilie? - og hvilken form for hjælp og støtte, du/I er berettiget til?
- Fortæl om din/jeres kontakt til forvaltningen – Er du/I tilfredse med den?

Økonomisk støtte

- Hvilken form for økonomisk støtte har du/I modtaget og modtager du/I nu fra kommunen i forbindelse med at du/I er aflastningsfamilie?
- Er du/I tilfredse med den økonomiske hjælp du/I modtager?
- Har du/I søgt om mere økonomisk støtte end det du/I modtager på nuværende tidspunkt?
Hvilken form for økonomisk støtte, er du/I bekendt med at være berettigede til?

Aflastning

- Hvad er aflastning for jer? – Hvad lægger I i ordet? (Ville det være mere sigende at kalde det noget andet?)